

Utópikus regény

Milyen jól esett hallgatni azt a bogárzümmögést, álmosító szünyogdongást, az öreg lehelletszerű mormogását, amint előbb korholta, aztán vigasztalta, miközben ő éjféltajt a gőzölgő földalatti aknából a tűzország felé emelkedett.

— Egy kis belátást, Montagk, szánalmat, ne türelmetlenkedjék, hiszen tegnap még maga is közéjük tartozott. Mindenki azt hiszi, hogy ez örökre így megy tovább, pedig nem tart örökké. Nem gondolnak arra, hogy ez csak egy nagy sziporkázó meteor, amelynek fénycsóvája a világűrben nagyon látványos ugyan, de egy napon elkerülhetetlenül szét kell pukkadnia. Mindenki csak a tűzijátékot látja, akárcsak maga is még tegnap.

— Montagk, az ilyen vén embereknek, akik kályha mellett óvják törekeny csontjaikat, nincs joguk másokat oktatni. De igen közel volt hozzá, hogy az egész dolgot eleve elrontsa. Vigyázzon! Ne felejtse el, hogy magával vagyok. Hiszen megértem, hogy került idáig a dolog, sőt mondhatom, valósággal megifjított a dühkitörése. De most mégis jobban szeretném, ha egy kicsit öregebb lenne, szeretném, ha egy kicsit átvenne az én bátortalanságomból. Óvakodjon egy kicsit, legalább addig, amíg most Beattyvel együtt lesz. Hagyja, hogy én mondjam meg magának, mi a szándéka, hagyja, hogy én mérleljelem a helyzetet. A legfontosabb most: megőrizni magát, megmaradni. Felejtse el azokat az ostoba nőket, szegénykéket...

— Olyan nyomorulttá tettem őket, amilyenek bizonyára régen nem voltak már — mondta Montagk. — Nagyon megkapott, amikor Phelpsnet sírni láttam. Talán igaza van, talán legjobb, ha az ember nem néz a szemébe a tényeknek, hanem együtt rohan a többiekkel, beleveti magát a forgatagba. Nem tudom, csak valahogy rossz a lelkiismeretem...

— Nem, ne mondja ezt. Ha nem volna háború, ha béke volna a világon, akkor azt mondanám, jó, hadd forogjon. Nem, Montagk, maga nem lehet újra tűzör. A világ ügye igazán nem áll olyan jól.

Hideg veríték gyöngyözött Montagk homlokán.

— Hall engem, Montagk?

— Jaj, a lábam, — nyögte ő — nem visz tovább. Milyen buta dolog, a lábam egyszerűen nem engedelmeskedik.

— Csak lassan, lassan — intette az öreg. — Figyeljen csak ide. Tudom, hogy érzi most magát. Fél, hogy hibát követ el. Csak semmi félelem. A hibák arra valók, hogy okuljunk belőle, és hasznunkra fordítsuk. Ifjú koromban én is gyanútlanul mindent a szemébe vág-tam az embereknek. Persze, hogy ellátták a bajomat érte. De ettől lassanként mind élesebb lett a fegyverem. Ha az ember gondosan titkolja a tudatlanságát, nem ütnek a fejére, de nem is tanul semmit. Csak talpra, álljon a lábára, menjen a tűzörségre! Mi most ikerk vagyunk, nem magunkban valók, nem választ el távolság, együtt érzünk. Ha segítségre van szüksége, miközben Beatty szimatolozik, tudja meg, itt vagyok, közel, a dobhártyájában, s mindent figyelek.

Montagk lába, előbb a jobb, aztán bal, lassan megmozdult.

— Faber, — szólt halkán —, maradjon velem!

A fémkutya oda volt, kunyhója üres, az egész épületben csend, a tűzszalamandra is szunnyadt keresztbefont fényszóráival, hasa tele kerozinnal. Montagk átszelte a csendet, megfogta a fémrudat, és hangtalanul siklott fel a sötétben, vissza-visszapillantva az elhagyott kutyaórla, miközben szíve verése is kihagyott. Faber most szunynyadó szintelen lepke volt a fülében.

Beatty ott állt a felvonó nyílásánál, várta, de háttal feléje, mint-ha nem várná.

— Fiúk — mondta a kártyázó többieknek — itt jön egy csodálatos figura, akit minden nyelvben bolondnak hívnak.

Úgy nyújtotta feléje a tenyerét, mint aki alamizsnát kér. Montagk beletette a könyvet. Beatty meg sem nézte a címét, csak behajította a papírkosárba, aztán cigarettára gyújtott. „Nincs nagyobb bolond a félműveltnél”. Hozott isten, Montagk. Reméljük, velünk maradsz most, hogy a lázad lelohadt és legyűrted a betegséget. Mit szólnál egy póker játszma-hoz?

Leültek, elosztották a lapokat. Beatty jelenléte miatt Montagk tudatát túlságosan lefoglalta a keze. A keze vétkezett, s most nyugtalan volt, mindig matarászni kellett velük vagy eldugni őket a zsebébe, hogy elkerüljék Beatty tekintetét, amely úgy szúrta akár egy lángnyelv. Úgy érezte, Beattynek csak rá kell lehelnie a kezére, elszáradna, megrohadna, s élete végéig úgy maradnának már kabátújjába tételve, elfeledve. Mert a keze önállóvá vált, nem hozzá tartozott már. Benne mozgult meg először a lelkiismerete, hogy néhány könyvet félretegyjen, hogy Jóbbal és Rúth-tal, meg Shakespeare-rel a távolf kutassa, és most itt a tűzörségen, úgy tűnt neki, mintha vérbe mártotta volna a kezét.

Egy félóra alatt kétszer is ki kellett mennie, otthagyni a kártyázókat, kezét mosni. Amikor újra bejött, elrejtette az asztal alá.

Beatty nevetve mondta: — Tartsd csak a kezed úgy, hogy láthassuk. Nem mintha bizalmatlanok volnánk, de tudod, mégis...

Általános nevetés.

— Nos, — mondta Beatty, — a válság elmúlt, minden a régi kerékvágásban újra, az elveszett bárány visszatért az akolba. Mindnyájan kisiklottunk egyszer-egyszer. „Az igazság igazság marad az ítéletnapjáig is”, vallottuk. „Sohasincs magára hagyatva, aki fennkölt gondolatokat hordoz”, igyekeztünk elhíttetni magunkkal. „Ó, felismerés, édes éték”, mint Sir Philipp Sidney mondta. viszont: „Mint a lomb olyan a szó. Ahol a legsűrűbb, ott hiányzik legtöbbször a gyümölcs: az értelem” — mondta Alexander Pope. Mit szólsz ehhez a mondáshoz?

— Vigyázat! — suttogta a távolból, egy másik világból Faber.

— Hát ehhez? — folytatta Beatty: „Kevés tudás gyorsan megárt. Hadd Kasztália forrását, Fejedbe száll, ha ízleled. De ki bírja, szíve éled”. Pope, ugyanabban a művében. Melyikhez tartozol te a kettő közül vajjon?

Montagk az ajkába harapott.

— Megmondom én neked — felelt maga Beatty, mosolyogva nézegetve kártyáit. — Egy időre elködösödött az értelméd. Olvasnál néhány sort s nyakló nélkül belevetetted magad a mélységbe. Egy csapásra kész voltál levegőbe röpíteni a világot, mindenkit lefejezni, asszonyokat, gyerekeket elgázolni, ledönteni a felsőbb-séget. Ismerem én ezt, magam is átmentem rajta.

— Nincs már semmi bajom — erősítette Montagk bizonytalanul.

— Hát akkor miért száll a fejedbe a vér? Hiszen nem akarlak ugratni, igazán nem. Hallod-e Montagk, egy órával ezelőtt álmodtam valamit, — egy kicsit ledőltem ugyanis, — s álmomban keményen összezördültünk a könyvek miatt. Bőszülten vagdostál mindenféle idézetet a fejemhez, én meg higgadtan válaszolgattam. „Hatalom” — mondtam én. Te meg dr. Johnson szavaival jöttél elő. „A tudás minden hatalom fölött áll”. Én azt vetettem ellene: De azt is dr. Johnson mondta „Aki a bizonyosságot a bizonytalansággal cseréli fel, nem cselekszik bölcsen”. Maradj te csak a tűz-örségnél, Montagk. Minden más, vigasztalan anarchia.

— Ne hallgass rá — suttogta Faber, — csak meg akar zavarni. Te nem tudsz rajta kifogni, vigyázz.

Beatty vigyorgott. — Erre te azt mondtad „Az igazság előbb-utóbb napvilágra jut, a gyilkosságot nem lehet örökre eltitkolni”, amire én kedélyesen csak azt feleltem: „Úristen, mindig csak a

lováról beszél” és „Az ördög is hivatkozhat a bibliára”. Te rámkialtottál: „Egy felcicomázott senkit ma többre becsülnek, mint azt, aki kopottan az igazságot keresi”. Én arra figyelmeztettelek: „Az igazságot méltatlanná teszed, ha túlhangosan védelmezed”. Te azt kiáltottad. „Tetemek véreznek a gyilkos szeme láttára”, én meg jóindulattal veregettem a válladat. „Hát nem találtam nálad helyeslésre?” Aztán újra te: „A tudás hatalom” és „Egy törpe az óriás hátán, messzebb lát ennél”. Én meg olympiai nyugalommal foglaltam össze véleményemet ezzel a Valéry-idézettel: „Egy hasonlatot bizonyítéknak tartani, egy szóáradatot alapigazságok forrásának, jömagunkat a bölcsesség orákulumának — velünk született ostobaság”.

* * *

Montagknak úgy kavargott minden az agyában, mintha minden szóval fejbe kólintották volna. Szeretett volna felkiáltani: Hallgass, hadd már abba, hiszen mindent összezevarsz. Beatty kedveskedő mozdulattal fogta meg a csuklóját:

— De ember, micsoda pulzus! Hát ennyire felizgattalak? Hiszen úgy ver, akár a vészharang. Ne mondjam tovább? Egészen sápadtra rémült az arcod. Pedig mondhatok még egyet-mást.

— Montagk, nyugalom, nyugalom, — zümmögött a hang a fülében, — hiszen csak iszapot kavarr fel.

— Bizonyosan azért rémültél meg ennyire, mert éppen azokkal a könyvekkel győztelek le, amikhez annyira ragaszkodtál. Látnod, milyen hűtlenek a könyvek! Azt hiszed, hogy védelmeznek, ők meg ellenfeleidhez szegődnek. Mások is fegyverül használják ám, s akkor ott állsz tehetetlenül az útvesztőnél, szavak sűrű bozótjában. Aztán az álmom legvégén odaértem a szalamandrával, s megkérdeztem: nos, egyfelé tartunk? — te pedig beszálltál és jól-eső szótlanságban, egész kicsikké, békésekké, szelídülve tértünk vissza a tűzörségre. — Beatty eleresztette Montagk csuklóját, hagyta, hogy kesztyűs keze az asztalra essen. — Vége jó, minden jó.

Csend. Montagk úgy ült ott, mint akit fehér kőből odafaragtak. Az utolsó fejbekólintó szóütés, amely érte, lassan elenyészett a sötétségben, ahol Faber csak arra várt, hogy minden elcsendesedjék, s halkan megszólalhasson:

— Jól van, most elmonda, ami mondanivalója volt. Eméssze meg, Montagk. Én is elmondom majd a magamét néhány óra múlva. Eméssze meg azt is, és hasonlítsa össze a kettőt, aztán döntsön, hogy melyik irányban indul. De maga döntsön, ne én, és ne Beatty kapitány. Csak ne felejtse el, hogy a kapitány az igazság és szabadság legesküdtebb ellenségei közé tartozik, a többség konok, tömött

hordájához. Atyaisten, milyen szörnyű a többség zsarnoksága! Szóval most mindketten megpendítettük a lantot, most döntsön, melyik fülével akar hallani.

Montagknak már megmozdult az ajka, hogy válaszoljon Fabernak, s ettől a hibától csak az mentette meg, hogy megkondult a vészharang. Megszólalt a hangszóró is a tetőn, kopogtak a távirógép betűi, irták le a bejelentett címet. Beatty kapitány, kezében kártya, túlzott nyugalommal lépett oda, és tépte ki a címet a gépből, mihelyt azt leírta. Gyors pillantást vetett rá, a zsebébe csúsztatta aztán visszatért az asztalhoz és leült. A többiek feszülten néztek rá.

— Van még 40 másodpercem, hogy egészen megkopasszalak benneteket — mondta Beatty kedélyesen.

Montagk letette a lapokat.

— Fáradt vagy Montagk? Abbahagyod a játékot?

— Abba.

— Csakugyan, később is befejezhetjük. Fordítsátok az asztalra a lapokat és készüljetek fel. — Beatty is felemelkedett. — Montagk, nem jó színben vagy. Nem szeretném, ha a láz újra előfogna.

— Nem, nincs semmi baj.

— Annál jobb. Nagyon is jó. Ez ugyanis különleges eset. Dologra legények!

Leugrottak a semmibe, a rézrúdba fogódzva, mintha egyetlen szalmaszál volna, amely az alattuk rohanó árból kinyúlik, s az vitte őket a sötét mélybe, az életrekelő sárkány prűszkölő, krakogó gyomrába.

— Hollá!

Szirenázva, süítve kerültk meg a sarkot, a gumikerekek felsírtak, a kerozin úgy loccsant a csillogó tankban, mint egy óriás gyomrában a lé, s Montagk majd kivágódott a kocsiból, fogai között fűtült a szél, s haja az arcát csapkodta. Közben pedig egész idő alatt a nőkre kellett gondolnia, a szobájában ülő gondolattalan nőkre, üres hüvelyek, amelyeknek a belsejét kifújta a neonszél. És még akadt ostoba, aki felolvasott nekik egy könyvből. Olyan ez, mintha valaki víz-pisztollyal oltaná a tűzvészt, kárbaveszett, értelmetlen erőlködés. Bosszúság, düh halmozódott fel benne mérges rétegekben. Mikor szabadul már meg ettől a vad belső háborgástól, mikor köt már ki valami nagy belső nyugalomban?

— Vágtatunk...

Montagk felriadt. Beatty szokása ellenére maga ült a kormány-nál. Maga rántotta a gépet a süvítő kanyarokba, magas ülésén előrehajolva, hosszú, nehéz, fekete köpenye lebegett körülötte, egy mindenségén trónoló denevér.

— ... Vágtatunk, Montagk, lelkinyugalmat viszünk a világnak. Vörös arca csillogott a sötétben, elfojtott dühvel mosolygott.
— Itt volnánk.

A szalamandra nagy robajjal állt meg, az emberek nehézkesen ugráltak le róla. Montagk még ott állt, sajtó szemét a fénylő fémrúdra szegezve, s görcsösen belekapaszkodva.

Nem, nem vagyok képes, gondolta magában. Hogy tennék még ilyet, hogy gyujtogathatnék még? Nem vagyok képes bemenni a házba.

Beatty, még a vad vágtatás szelében, ott állt mellette.

— Hogy megy, Montagk?

A többiek éktelen csizmáikban hangtalanul rohangáltak fel-alá.

Montagk végre feltekintett, megfordult. Beatty figyelte az arcát.

— Valami baj van Montagk?

— Hiszen ez — szólt Montagk vontatva — az én házam.

Az utcában mindenütt lámpafény, ajtócsapkodás, mint valami répünnepély előtt. Montagk és Beatty, az egyik hihetetlenül, a másik elégtétellel, nézte a házat, ahol hamarosan fellépnek majd az artisták, fáklyákkal dobálóznak és lángot nyelnek.

— Most megkaptad — mondta Beatty. — Montagk barátunk a rapba akart szállni, s most csodálkozik, hogy megpörkölődtek a szárnyai. Hát nem elég világosan figyelmeztettelek, amikor a fémvizslát házad elé küldtem?

Montagknak meg sem rándult az arca, mintha kőből volna, elfordította fejét a fényes virágágyak közt sötétlő szomszédház felé.

Beatty nagyot fújt mérgében. — Lehetetlen! Hát csak nem ülél fel annak a kis libának és szólamainak? Virág, lepke, őszi lomb, naplemente, meg a többi... ott van ez mind a kartotékán. Aha, most úgy látszik rátapintottam! Ez telitalálat volt! Csak rá kell nézni az arcodra. Szénaboglya és holdsarló — micsoda giccs! Ugyan sok haszna volt belőle.

Montagk ott ült a tűzokádó sátán hideg fémrúdján, és a fejét ngatta egy-egy arasznyira jobbra-balra, jobbra-balra, jobbra-balra.

— Csak nyitva volt a szeme. Senkinek sem ártott. Egyszerűen békén hagyta az embereket.

— Békén? Lárifári. De körülötted motozott, úgye? Képmutató arkölcscsész, abból a fajtából, amelyik mást sem tud, mint nyugtalanító hallgatással rossz lelkiismeretet terjeszteni. Átkozottjai,

mint éjjélkor a telihold úgy bújnak elő és megizzasztanak álmodban is!

Az ajtó kinyílt: Mildred jött le a lépcsőn, görcsös kezében koffer, a taxi már odasuhant a ház elé.

— Mildred!

Mereven ment el mellette, arca csupa púder, szája halvány, elfelejtette a pirosítót.

— Mildred, csak nem te jelentetted?

Az asszony belökte a koffert a várakozó taxiba, beszállt, hal-kan motyogta magában: — Jaj, a szegény család, a szegény család, minden odavan, minden...

Beatty vállonragadta Montagkot, a taxi nekilódult, száz kilométerre kapcsolt, és eltűnt.

Csörrenés, mintha egy üvegből, kristályból, tükörből épült álom tört volna szét. Montagk úgy megtántorodott, mint akit valamely hirtelen kelt forgószél kap el, látta, ahogy Stoneman és Black tűzoltó-baltájukkal beverik az ablakot, hogy huzatot csináljanak a tűznek.

Egy halálfejes lepke szárnya lebbenése hideg fekete függönyön: — Montagk, itt Faber. Hall engem? Mi történt?

— Most az én bőrömrre megy — válaszolta Montagk.

— Ez bizony kellemetlen meglepetés — gúnyolódott Beatty. — Manapság mindenki tudja, szilárdan meg van győződve róla, hogy soha sem megy az ő bőrére. Más ráfizethet, ő nem. Nincsenek következmények, nincs felelősség. Pedig úgylátszik, mégis csak van. De jobb, ha nem beszélünk róla, úgye? Ha a következmények utolérlik az embert, úgyis későn van már, nemde, Montagk?

— Montagk, megszökhet? El tud menekülni? — kérdezte Faber.

Néhány lépést tett súlytalanul, lába nem is érezte a földet. Beatty felpattantotta öngyújtóját, sárga fénye mindjárt meg is bonázta.

— Csak mi az, ami úgy vonz a tűz felé? Mi olyan ígérő benne, öregnek-fiatalnak? — Beatty eloltotta, majd újra felgyújtotta a lángot. — Azt hiszem, hogy az örök mozgás, a perpetuum mobile, amit az ember öröktől fogva föl akart találni, és sohasem sikerült neki. A tűz, ha hagynánk, az egész életen át lobogna. Mi a tűz? Rejtély. A tudósok mindenfélét fecsegnek sűrűlódásról, molekuláról, de alapjában véve ők sem tudják, mi az. Az a vonzó benne bizonyosan, hogy megemészti a következményeket és a felelősséget. Ha valamilyen eset nagyon súlyos, megoldhatatlan, a tűzbe vele! Például te, Montagk, ilyen súlyos eset vagy nekem. De a tűz leveszi vállamról a terhet, gyorsan, tisztán, biztosan, semmi sem marad vissza. A tűz — antibiotikus, esztétikus, praktikus.

Montagk most belépett ebbe a különös házba, amit különössé tett az éjszakai óra, a szomszédból a halk hangcsobogás, a szétszórt üvegcserepek és a könyvek a földön, letépett fedőlappjukkal akár a hattyúszárnyak, ezek a valószerűtlen könyvek, most olyan semmiségnek tűnők, értelmetlenek arra, hogy nagy hűhót csapjon miattuk az ember, hiszen csak nyomdafesték az egész, megsárgult papír, számárfüles lapok.

Hát persze, Mildred. Nyilván észrevette, amikor a kertben elrejtette a könyveket, és visszahozta. Mildred, Mildred!

— Azt akarom, Montagk, hogy magad végezd el az egész munkát. Nem kerozinnal és gyufával, hanem egyenként, lángszórával. Tudod: mindenki a maga háza elejét!

— Montagk, nem tud elmenekülni?

— Nem! — kiáltott Montagk kétségbeesve — a fémkutya! A fémkutya miatt!

Faber meghallotta. Beatty is, s abban a hiszemben, hogy neki szól: Igen, a kutya itt van valahol a közelben, szóval nehogy valami ostobaságot tégy. Kész?

— Kész. — Montagk bekapcsolta a lángszórót.

— Tűz!

Sistersgő tűzsugár tört elő, odavagdosta a megperzselt könyveket a falnak. Montagk belépett a hálószobába, kétszer megnyomta a kapcsolót, és a kettős ágy lángbaborult, olyan forró, fényes, szenvedélyes lánggal, hogy sosem gondolta volna. Fölgyújtotta a hálószoba falait, a pipereszekrénykét, mindent el akart emészteni, a székeket, az asztalt, az ebédlőben az ezüstneműt és a plasztikus edényeket, mindent, ami elárulta, hogy itt élt ebben a házban egy idegen asszonnyal, aki már holnap nem gondol rá többé, aki elment s már el is felejtette, akinek a fülében ott a kagyló, s hallgatja a zenét, amíg a városban át hajt egyedül. Olyan élvezet volt most a lángot szórni, mint valamikor. Ő maga emésztett meg mindent, megragadta, tépte, perzselte, pusztította az egész értelmetlenséget, véget vetett neki. Ha ha már nincs megoldás, legalább probléma se legyen tovább! Az ilyesmire legjobb a tűz.

— Most a könyveket, Montagk!

Mint megpörkölt madarak rángatóztak a könyvek a szobában, sárga-piros szárnyakkal.

S akkor odaért a nappaliba, ahol buta csöndben szenderegtek a szörnyek. Mind a három televíziós fal kapott egy-egy csóvát, és az úr eltűnt. A tátongó úr eltűnében valami üres füttyöt hallatott, értelmetlen sikolyt. Mi is ez az úr, gondolta magában, amelyen a semmi lejátszódik? De hiába akart gondolkodni. Visszatartotta a lélegzetét, nehogy a tüdejére szívja. Véget vetett az úrnek, aztán

visszalépett, és a szobára zúdított még egy sárga tűzáramot. A tűz-álló plasztikus falkéreg fölrepedezett, s a ház megremegett a lángok között.

— Mihelyt elkészültél — hallotta maga mögött Beattyt — le-
tartóztatunk.

* * *

A ház izzó parázssá és fekete korommá hullott szét, leroskadt vörös-szürke ágyába, egy füstszásló lebegett felette, felemelkedett és lassan úszott az égen ide s tova. A tömeg is széteszlott a házakban, a cirkuszsátor összeomlott, hamu vált csupán, a népünnepélynek vége volt.

Montagk ott állt, ernyedt kezében a lángszóró, hónalja izzadt, arca maszatos. A többi tűzör ott állt mögötte, arcukon még pirosított a zsarátnokhalom.

Kétszer is hozzáfogott, hogy mondjon valamit, amíg végre össze tudta szedni gondolatait.

— A feleségem jelentette?

Beatty bólintott. — Már a barátnői jelentést tetted, de azt félretettem. Mindenképpen kiszolgáltattad magad. Micsoda esztelen-ség volt gondtalanul verseket felolvasgatni, hihetetlen elbizakodottság kellett hozzá. Adj valakinek verset a kezébe, és az egész világ urának álmódja magát. Hát azt hitted csodát teszel a könyveiddel? A világ nagyon jól el van nélküle is. Most látod mire vitted velük, nyakig benne vagy a slamasztikában. Csak egy újjamat kell mozdítanom, s elmerülsz benne teljesen.

Mozdulatlanul állt. Földrengés, tűzvész nyelte el a házát. Mildred is elmerült benne, egész élete is, ő pedig itt állt, s nem tudott moccanni. Tovább rengett benne a föld, térdei inogtak a fáradtság, tanácstalanság, düh terhe alatt, védtelenül tűrte Beatty csapásait.

— Montagk, te barom, miért tetted hát?

Nem hallotta, távol volt már, gondolataiban elmerült, nem volt más itt, csak ez a kormos, maszatos test, amely itt imbolygott a többi bolond árnyék között.

— Montagk, meneküljön! — figyelmeztette Faber hangja.

Felfigyelt.

Beatty hirtelen egy ökölcsapást mért rá, s ő visszatántorodott. A kagyló Faber suttogó hangjával kirepült a füléből a kövezetre. Beatty hirtelen odakapott, s gúnyos mosollyal emelte füléhez.

Egész távolról hallotta Montagk a hangot. — Montagk, baj van?

Beatty kikapcsolta a zöld fülbevalót és zsebre vágta. — Hiszen emögött még több van, mint gondoltam. Fel is tűnt, hogy milyen ferdén tartottad a fejed. Először azt hittem rádióhallgató, de aztán, amikor egyszerre olyan okos lettél, gyanút fogtam. Majd utánané-zünk, meglátogatjuk a barátodat.

— Nem! — kiáltott Montagk.

Visszakattintotta a biztonsági závárt a lángszórón. Beatty szemek elkapta a mozdulatot és egyszerre szélesre tárult. Az ijedelem, ami bennük tükröződött, Montagknak is fölhívta a figyelmét, s maga is lenézett a kezére, vajjon mit tett már megint? Amikor később visszagondolt rá, nem tudta megmondani, hogy a keze volt-e vagy Beatty ijedelve, ami az utolsó lökést megadta. A rettenetes lavina megindult, s ő úgyszólván észre sem vette.

Beatty legcsábosabb mosolyával közeledett. — Nos, ez is egy módja a közönségszerzésnek. Szegezz pisztolyt a mellének, és úgy kényszerítsd arra, hogy meghallgasson. No, ki vele! Mi következik most? Miért nem köpöd arcomba, penészes könyvmoly, te azt a Shakespeare mondást: „Fenyegetésed, Caesius, nem ijeszt, mert úgy óv a becsületed, hogy üres szélként fú el mellettem, ártalmatlanul”. — Mit szólsz ehhez? No, te másodkézből való irodalmár, nyomd meg már! — Még egy lépést tett Montagk felé.

— Montagk csak annyit mondott. — Voltaképpen sohasem égettünk el semmit igazán...

— Add ide, Guy — mondta Beatty merev mosollyal.

Aztán nem volt többé más, csak egy üvöltő lángnyaláb, egy rángatózó, ide-odacsapkodó, fejetlen kézláb-rongybaba, nem ember, ismert lény, csak egy lánggomoly a pázsiton, amikor Montagk egy hosszú folyékony tűzsugarat rábocsátott. Úgy sistergett, mint amint mikor egy ocsmány meztelencsigát sóval hintenek be, s csak kor teliszájjal belekőpnek a vörösen izzó kemencébe, tajtékozó hab, piszgos sárga hab marad belőle. Montagk behúnyta a szemét és kiáltozott, s kétségbeesetten próbálta befogni a fülét. Beatty még rándult egyet, kettőt, hármat, aztán összegörcsösödött, mint egy megolvadt viaszfigura, és csendesen hevert a földön.

A másik két tűzör meg sem mozdult.

Montagk éppen elég kinnal győzte le magában az émelygést ahhoz, semhogy a lángszórót még egyszer működtesse. — Hátra arc!

Megfordult, halászápadt arccal, talpig izzadtan; ő leverte róluk a sisakot, és addig sújtotta, amíg össze nem rogytak és mozdulatlanul nem feküdtek.

Egyetlen őszi falevél hullása.

(Folytatása következik)